Орган Руського Народного Союза в Америці

Свобода

SWOBODA

Рік XVII. Ню Иорк Четвер 22 го Липня 1909. Число 28. Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, July 22 1909. No. 28.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Червень 1909.

Виплачено запомоги на суму	$8,550.00
Платня головних урядників за Червень	190.00
За Грамоти решта - - - -	270.00
Адміністрація Союза за Червень - -	221.71
Весь розхід виносить	$9.231.71

Розмет платить 10,020 членів на ціле посмертне (кождий по 86 цнт.) і 1470 членів на лів посмертного (кождий по 43 цнт.)

Крім того кождий член платить за орґан ,,Р. Н. Союза'' по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 1.00 дол. а на половину посмертного 57 центів.

А. Шаршонь, гол. касієр. С. Ядловский, гол. секр
Дм. Капітула, гол. предсід

Протест.

Русь-Україна, злучена з Московщиною особистою унією і маючи зверхниками краю Гетьмана Івана Мазепу і Кошового Отамана, Костя Гордієнка, обурена постійними утисками з боку свого зрадливого, жадного забору спільника, рішила оружно зірвати вимушений попередніми обставинами союз. Сі спадкоємці політики своїх попередників, порозуміли ся зі шведським королем Карлом XII. для виступленя злученими силами проти їх тогочасного спільного ворога — Московщини. Ся часова злука відбула ся по запевненю Карлом Україні самостійности. Союзники були однак побиті під Полтавою, в серці України дня 8. липня 1709. року.

Тепер шведський уряд збирасть ся увіковічити і згадати память своїх героїв жалібним обходом і памятником. Цілком співчуваючи національній журбі наших колишніх спільників і прилучаючи ся до їх жалоби, ми висловлюємо бажанє відповідних відносин до наших героїв з боку Шведів і запрохуємо їх спомянути разом з нами і наших борців, яких провідники з обох боків — Карло, Мазепа і Гордієнко — вважали себе рівноправними членами спілки, іменуючи ся взаїмно друзями і братами.

Заразом відбув ся другий обхід, сьвяточне сьвяткованє полтавського бою з боку нашого історичного ворога, московського правительства, тріюмф руїни наших визвольних змагань. Український нарід може мовчазно бороти ся проти утисків, але на наругу з свойого нещастя він висловляє свій горячий протест. Минуло двіста літ від останнього удару московського правительства, виміреного проти наших народніх прав. Двіста літ стогне Україна під ярмом моськовського самодержавного уряду. Двіста літ минуло від моменту позбавленя нас не лише самостійности, але і всякого права горожанського. Сей момент, річницю нашого національного погрому, якою є битва під Полтавою московський уряд в купі з московськими чорносотенцями осьвятив обходом. Відпадки московської суспільности радо йшли йому на зустріч, викладаючи величезні грошеві суми, восмоктані з українського народу. Вони йдуть що далї, вони втручають ся з безличною нахабністю в саме серце України і власне в Полтаві відбуло ся се сьвято. Таке їх поступованє наповнює серце кождого Українця, без ріжниці партийних переконань огидою і гнївом проти нового драстичного прояву вікового гнету над нами. Ми певні, що весь поступовий сьвіт з'уміє відповідно оцінити і сей ганебний вчинок і примусить ката з його посіпаками до капітульованя.

Ми, почуваємо нашим великим сьвятим обовязком супроти нашого народу, висловити наше обуренє і ганьбу тим, хто осьвячує наші національні кривди. Наші серця повні обуреня проти тих, хто під сю хвилю використовує наше підрядне становище. Ми звертаємо увагу всіх, що се є ще одна наруга з наших національних почувань, бо сьвяткованє ювилею полтавського бою є санкціонованєм і узаконенєм гнету над Україною з боку московського уряду.

Ми, продовжаючи споконвічну політику нашого народу, який в особі своїх найчільнійших представників виступав солідарно, як один муж, який енерґічно реаґував на всякий гнет у всїх його проявах, при сій нагоді покланяємо ся памяти двох великих борців за народню волю, найяскравійших сьвіточів нашої культури, звязаних з подією 8. липня — Гетьмана Івана Мазепи і Кошового Отамана Костя Гордієнка. Тіни їх кличуть нас до активної праці визволення народу і на їх могилах, проклятих московським урядом, але осьвячених народною памятю і окружених всесьвітною славою, ми, молоді сили України гуртуймо ся для спільної праці. Їх ідея є нашою провідною зіркою в нашій акції. Ми певні її осущеня, ми певні, що незважаючи нї на який гнет, нї на які перешкоди, наш сучасний ганебний устрій, наша сучасна національна і моральна тюрма

,,Розвалить ся, а з'під неї
встане Україна,''

і що:

,,Від Кавкавказу по Сян лиш один буде лан
Його власником — нарід цїлий!
Спільна праця і край, блисне воля і рай
України вінець золотий!''

До наших патріотів.

Я хочу вас спитати, ласкаві Панове, чому ви боїте ся друкованого слова і чому не хочете читати тих наших часописий, які появили ся недавно на американській Руси?!

Мені доводило ся нераз чути нарікання наших людий, що ми тут, в нашій новій вітчинї, не маємо що читати. Чи се правда? — Так! Сумна се правда і дуже болюча, бо сьвідчить наглядно о тім, що ми на хвості цивілїзації, а до правдивої культури нам ще дуже далеко... Ми понайбільше уповаємо на свій власний, так званий ,,хлопський'' розум, а до людий образованих, до людий з розумом просьвіченим відносимо ся з якимсь дивним упередженєм, а навіть з невитовкуваним презирством. Наш чоловік не хоче взяти ґазету в руки, бо — мовляв — він усе те, що в ній надруковано, давно уже знає, а навіть ліпше... Що там сякий-такий ,,панок'' може говорити про хлопську біду, коли він її ніколи не зазнав! А що можуть говорити учені астрономи про сьвітла небесні, коли вони ніколи на них не були?...

Доки на американській Руси була тільки одна-одинока ,,Свобода'', то ми ще мали яке-таке право нарікати на недостачу духової поживи. Але тепер? — Тепер маємо вже кілька часописий найріжнороднійшого змісту, а читати їх мусять майже самі редактори та видавці... Чудне діло з тими нашими людьми. Інтеліґенція нарікає на простачків, простачки на інтеліґенцію, а одні і други мають спільну, характеристичну прикмету — рутеньство. Бо деж то хто коли чував, щоб нарід, який має претенсію до цивілїзації, не хотів читати свойого власного письма! Факт ніким ніколи незбитий анї заперечений, що між нами не годна утримати ся нї одна часопись, коли вона не є орґаном якогось більшого товариства.

Саме тепер мав я нагоду поінформувати ся у компетентних кругів, як стоїть справа з ,,Душпастиром'' і ,,Шершеньом''. Сказали менї, що ,,Душпастир'' та ,,Шершень'' —ледви животіють. ,,А якаж сьому причина?''—питаю. ,,Яка причина?—почув я у відповідь — а така, добродію, що американська Русь бойкотує свою пресу''... І дійсно; що то значить тих кільканайцять чи кількадесять передплатників в порівнаню з тими видатками, які треба виплатити готовими грішми за одно число кождої поодинокої часописи! Редактори названих видавництв роблять за ,,Пане-Боже-заплать''; о тім і бесїди нема, щоб їх працю хоч яко-тако винагородити; алеж паперу ніхто не дасть даром, за дурно ніхто не зложить черенок анї не видрукує!

Скажіть же, шановні Родимцї, чи се не сором для американської Руси?! Статистика доказує, що нас тут около пів міліона, а самих ,,найліпших'' патріотів мусить бути що-наймзнше кілька соток. А деж вони, ті благородні сини сьвятої Руси?... Киньте лишень оком на иньші народи. Я вже не говорю про Американців, бо тії всїлякими видавництвами закрити можуть трохи не цїлу свою вітчину; але гляньте ви на тутешних Німців або хоч на Поляків. Американські Поляки випускають рік-річно таку силу публікацій, що й надивувати ся годї. Кілько там дневників, кілько місячників та тижневників. А у нас? — Ми не в силї підперти і двох місячників! Та що се за мана?... Чи ми вже справдї такі харлаки, що зі своїх ,,скупеньких'' доходів не можемо відложити на рік півтора доляра?! А деж тут любов рідного слова та почутє морального обовязку?

Не можу порозуміти, як наша інтеліґенція може бути така байдужна до народної роботи і до тих немногих одиниць, що кидають ся мов риба в саку, шукаючи виходу з блудного колеса... Та чи-ж видавництво ,,Душпастиря'' або ,,Шершеня'' обчислене на дохід видавців? Чи-ж ті видавцї можуть навіть подумати про які небудь зиски при такім моральнім убожестві наших еміґрантів? Питаю ся: кому буде сором, як сї дві часописї пішлиб слїдами усїх попередних?... А може... може ,,Душпастир'' і ,,Шершень'' не надають ся до лєктури; може вони не сповняють своєї задачі або лихо редаґовані? Нї! сього сказати не можна! ,,Душпастиром'' та ,,Шершеньом'' одушевляєть ся наш нарід; обі сї часописи читають наші люди залюбки і передають їх собі з рук до рук. Наші політичні партийні противники бють в оба ті видавництва наче тараном, а се найлучший доказ, що вони мають свою вартість... Якаж отже причина, що ті ґазети не мають належної підмоги з боку тих, для котрих вони призначені? — Не може бути иньша, тільки та, яку я подав вже на початку: ославлене рутеньство.

Не знаю, чи придасть ся на що отся моя горяча відозва, чи схаменуть ся мої родимцї, чи поаґітують хоч трошки за сими часописями. Вже минуло цїлого пів року, як ,,Душпастир'' і ,,Шершень'' вийшли у широкий сьвіт з найліпшою вірою у свою місію і з найбільшою надією в поміч широких мас народних, а особливо в поміч наших інтеліґентів. Доси якось воно... не теє... ,,богато званих, мало же ізбраних.''

Осип Стеткевич.

ГЕРЦЕҐОВІНКА.

(Із герцеґовінських оповідань Светозара Чоровича)

За два дні до битви коло Боботового кладовища до ватажка (сердаря) Марка прийшов молоденький хлопець-герцоговинець. З виду дуже молодий не більше шіснацяти літ, а при тім незвичайно красний як образок: доволі високого росту, хоча не дуже плечистий, з білим румяним лицем, як сніг окропленйй кровію і чорними як уголь очима. Довге, темне волосе спадало у нього на лоб майже до самих очий, а з заду спускалось до плечий. Звільна, встидливо підійшов він до сердаря Марка і поцілував його в руку.

— Звідки ти парню? — питає сердар, а сам не може відвести від нього очий: так він йому подобав ся.

— Із Невесіня.

— Як тебе зовуть?

— Станко.

— А чий ти?

— Ранковичів.

Сердар кивнув головою, немовби казав: „я так і думав" і знов ударив ногою об землю.

— Но мабуть ти ще дуже молодий — казав він по застановленю і з притиском на поодиноких словах.

— Невже тоє перешкаджає? — відповів молодець і опустив очи.

— Перешкаджає, справді, перешкаджає — відповів сердар. — Тобі от тепер здає ся, що то легко бороти ся, проливати кров, а то не так, ти помиляєш ся. Всі молоденькі парні як ти, дуже боязливі і трусливі. Коли ідуть на війну, здає ся тобі, що нема лютійших від них, а коли роздадуть ся перші вистріли оружжя, вони сейчас блїднїють, ховають ся і втікають.

— Я не з таких — сказав молодець.

— Як, чомби ти мав бути ліпший від других?

— Я не втічу і не сховаю ся — хочби прийшло ся погибити... Не бою ся оружжя... Ти тільки прийми мене до дружини, а тоді побачиш.

Марко знов задумав ся, потім підняв голову і поглянув хлопцеви просто в очи.

— Ну, гаразд... Я прийму тебе... Но я готов справді закладати ся, що ти перший утічеш з поля борби... Знаю я вас, добре знаю... Но най буде по твойому! Тепер ти наш, іди до дружини... Шкоди не буде: у нас все таки о одного більше.

Молодець знов підійшов до сердаря і поцілував його в руку, а той погладив його по голові і процідив через зуби: „бувай здоров". Відтак припоручив його товаришам, котрі приняли його як брата. Так звичайно буває у Герцеґовинців.

* * *

По жорстокій, запеклій борбі і різанині коло Боботового кладовища, зібрали ся дружинники в округ сердаря, провірили, чи всі на переді, чи всі здорові. Сердар стояв по середині, розпитував кождого, довідував ся, а дружинники тимчасом тихо переговорювали ся, перекликувались поміж собою.

Підійшов іще оден молодець.

— А де наш Станко? — запитав він.

Всі замовкли, переглянулись, стали розглядати ся довкола... — Станка нігде не видно.

— Нема його тут...

Сердар здивував ся. Він не хотів вірити, що нема Станка... О його втечі не могло бути й мисли, тому що сердар видів своїми власними очима, як він бив ся, немовби юнак, випробований в десяти боях... а о смерти його він не хотів, або краще бояв ся і не сьмів навіть подумати, за два дні він так привязав ся до Станка, немовби то його крівняк, рідний син.

— Що з ним стало ся?... — запитав він окружаючих його хлопців, якимсь глухим, химерним голосом.

— Не знаємо — відповіли йому.

Сердар стиснув зуби.

— Найдіть менї його! — крикнув він. — Найдіть сейчас живого, або мертвого... Хто знає, може бути, невже де він задержав ся, спізнив ся? Шукайте його...

Дружинники послухали сердаря і розсипали ся на всі сторони. Переходили від одного трупа до другого, невже де не знайдуть Станка між убитими, заглядали по корчах, чи не знайдуть його там, но все надармо.

Тимчасом кількох дружинників пішли по воду і найшли Станка коло ручая. Лежав він на животї, а під ним ціла калюжа крови, що вже загустла і стала чорніти... Сейчас підбігли до нього, перевернули на спину. Він був блідий, як полотно, з замкненими очима з отвореною губою. Волосє було поплутане, помішане, розсипане на окервавленій траві і на нім засекла ся кров.

— Мертвий — сказав хтось, що обмацував Станка. Підійшли й другі і стали його оглядати.

— Ні, дихає, їй Богу, ще дихає! — закликав перший.

Досить було сих слів... Прочі побігли до ручаю, принесли води, стали опришкувати і умивати йому лице. Трохи згодом показав ся на щоках ніжний румянець... Дружина ще більше прилягла до нього, доглядають його, а він в кінци, поволи отворив очи... В першу мить він не пізнавав, де він, як найшов ся тут, що з ним роблять і знов замкнув очи... Відтак відомкнув і слабим, преслабим голосом попросив:

— Води.

— Сейчас — відозвали ся дружинники і дали йому небогато води. Відтак осторожно підняли його і віднесли до сердаря.

Сердар скрикнув з радости, як побачив Станка, но в ту мить нахмурив ся — рана показала ся йому дуже страшною.

— Внесіть його в яку небудь хату, а я пришлю тут лікаря.

Дружина послухала й віднесли раненого до найблизшої хати.

* * *

Коли прийшов лікар, Станко вже зовсім прийшов до памяти й лежав спокійно, не стогнав і не охав, як то звичайно роблять молоді ранені. Лікар сейчас підійшов до нього і хотів розіпняти камізольку, щоби оглянути рану на груди. Но Станко не давав й діткнути ся до грудий, рішучо противлячи ся тому. Лікар з початку просив, но потім, як побачив, що просьби даремні, він насильно ухопив за камізольку і розіпняв її.

І в мить він побачив... білі, як сніг, груди...

Лікар остовпів з подиву, а Станко цілий почервонів і встидливо відвернув голову в бік...

— Ти.. женщина... — промовив він не схаменувши ся ще з того дива.

— Так — тихо відповіла вона.

— Замужна?

— Дівчина.

— А як тебе зовуть?

— Стана.

Лікар оглянув рану, обмив, наложив обвязку, а відтак сів перед Станою і з подивом став її оглядати. А вона не сьміла підняти очий і все глядїла на бік.

В кінци лікареви надоїло те мовчанє (він взагалі ніколи не вмів мовчати) і він став допитувати ся:

— Чому ти пішла на війну?

— Так — відповіла вона.

— Не може бути, щоби „так"... Чому другі жінки не роблять того? Тут щось иньшого... Може бути, ти чиясь суджена і пішла разом з ним на війну.

— Ні.

— То з братом?

Вона почервоніла ще більше як вперед і тихо прошептала:

— Ні.

Лікар належав до тих людий, що не вдоволяють ся подібними відповідями. Йому хотілось довідати ся всьо від початку до кінця, бо він видів, що тут криє ся якась „історія" як то він дуже любив говорити о таких случаях. Тепер він вже ніяк не міг вдоволити своєї цікавости, все допитував дівчину, вговорював її признати ся перед ним, кляв ся небом і землею, що ніхто того не довідає ся, хоча сам був переконаний, що не може здержати присяги.

Стана в кінци завірила йому і тихим голосом стала оповідати.

— В нашім селі є до трицяти хатів і з кождої хати на борбу з Турками вийшло по двоє троє людий. А з котрої хати не пішов ніхто на війну, то кажуть що вона проклята Богом, що в ній живуть люди з „поколіня Бранковича"*).

Так було й з нашою хатою.

В мене є брат не богато старший від мене, йому двацять літ — но Бог знає як він підочого і полохливий, як заяць. Він боїть ся навіть подумати о війні, а щож допрева ось іти на війну... Говорила йому мати говорила і я, щоби він не відбивав ся від других хлопців, но він й не хотів слухати.

— Не хочу — каже — проливати крови!... Обійдуть ся там і без мене. Не хочу вбивать нікого.

І так за кождим разом.

З початку ми його переконували, відтак перестали. А тимчасом в селі пішла о нашій хаті погана поговірка: одні се, другі те, а всі погано говорили.

Раз рано пішла я на роботу. Доганяють мене чотири дівчини з дому Бумбіча та Репатіци. Я поздоровила ся з ними: „добрий день"! А вони навіть не зглянули на мене.

— Щож то ви? — питаю ся.

— Нічого... Не хочемо говорити з тобою. Ти від „Бранковичової лози", тому що твій брат не пішов на війну з иньшими молодцями.

Менї потемніло в очах. Менї здавало ся що мене обіллями горячою водою а я мало що не зомліла... Колиж вони відійшли трохи, я утяла косу і полетіла до дому... Влетіла у свою кімнату і заплакала... Довго я ридала і сама не знаю як довго; але після того стало менї лекше... Встала і почала думати, що менї тепер робити? Адже то не жарт, коли знеславляють нашу хату, називаючи нас сякими і такими... Не було ніколи в нашім роді Бранковичів, а тепер эсь говорять... Менї стало так тяжко, що сльози по неволі знов потекли з очий.

Не довго думаючи, сказала я до себе: піду я на війну... Не хочу, щоби о нашій родині пішла погана слава, хоч би прийшло ся менї загинути.

І сейчас убралась я в братову празникову одіж і вечером прийшла тут.

От і всьо.

Стану очевидячки втомило тоє оповіданє, під конець голос ослаб, так що ледви можна було розібрати її слова. Лікар з отворениими з подиву устами не то що з напряженєм слухав, але просто ковтав кожде її слово. Очи його сяли і він тільки кивав головою, додаючи іноді „браво", „молодець".

В душі він покляв ся піклувати ся і дбати за ню мов за рідну доньку.

* * *

Недавно я бачив Стану. Вона все така сама красна і мила. На руках вона держала маленького сина, а при ногах грали ся дві дівчинки. При стрічи поневоли заб'єсь тобі серце і ти спочуваєш глубоку пошану для неї. І вона зовсім щаслива і переконана, що більшого щастя вже не може бути на сьвіті.

*) Зрадника в памятний день на косовім поли в 1389 р.

Відозва до Братів Русинів грек. кат. обряду в Америці.

Слава Ісусу Христу!

Витягаєм руку до Вас Братя Русини гр.-кат. обр. з прошенєм о ласкаву Вашу поміч для нас в ділї святім, бо в ділї будови нашої руської гр.-кат. церкви. Єще 1903 року основано на Manville і Woonsocket, R. I. церков під іменем сьв. Архист. Михаїла. Ріжні клопоти переходила ся парохія а в кінци дійшло до того, що в Manville побудовано кривославну церков. Маєток, який призбирали, пожерли процеси, решта прилипло до дереславних, таки наших галицьких, бо тут з Россії людий майже нема, і ми опинили ся без церкви та гроша. Надокучило ся нам таке житє без Бога, а найбільше таки потреба наших душ приневолила нас постарати ся о свою таки правдиву сьвяту церков. Не слухаючи писанини таких ґазет як „Поступ", „Правда", „Сьвіт" і т. д. більша частина щирих Русинів вислала відпоручників до нашого Преосьвященого Владики Кир. С. С. Ортинського з прошенєм о поміч. Преосьвященний вислухали нас, прислали нам сьвященника о. Михаїла Струминського і ми згуртувавши ся коло него розпочали роботу. Купили реальність під будову церкви нашої а тепер беремо ся до будови. Нас Русинів тут в Woonsocket не богато та й то подїлені, решта порозкидані купками по цілім стейті R. I. а сусідний великий стейт Mass. не має ані церкви анї свого сьвященника, тож поки що наша церков має дуже велике значінє і для Братів в стейтї Mass. Та щож коли ми знеможені довгою а тяжкою борбою з нашими відступниками не в силі самі собі дати ради. Вислалисмо проте нашого колектора в особі п. Павла Любянецького. Братя Русини! Подайте нам свою помічну руку приймїть нашого колектора, не відпустіть єго з порожними руками, а коли Господь позволить нам за Вашою ласкавою помочею здвигнути наш Храм Божий, не забудем ніколи згадувати в молитвах наших Вас, Братя Русини гр.-кат. обряду, та будем просити щоб Господь Всевишний благословив Вас та Ваші родини усяким добром.

Вунсокет, дня 8 липня 1909 року.

о. М. Струминський, *предсїдатель парохії.*

Волод. Липський, *секретар фінансовий.*

Приїзд нашого Владики до Alden Station, Pa.

Дня 5-го липня відбуло ся посьвяченє іконостаса тутешної гр. кат. церкви. На то сьвято були ласкаві прибути до нас Їх Преосьвященьство Сотер Ортинський.

На саму вість о Їх приїздї, готовилась ціла околиця вирушати на привіт, щоб зложити у стіп Їх свій вірний поклин „як добрі дїти свойому батькови."

От і вже настав день привіту. Треба признати, що місцеві люди, як перші, котрі витали, уміли належито віддати честь — як пристоїть Їх достоїньству і особі. В тім привитаню не було видно облуди-фарисейства, але зате видно було як то щиро-руське серце сердечно витає свого вірного Покровителя так гр. кат. Церкви, як і того поневоленого народу.

В день посьвяченя напливають сосайди і народи з ріжних плейзів. Вскорі зібралось кілька тисяч народа коло фари, де перебували Їх Преосьвященьство.

А прислухай ся Ти Брате зібраному народови, що такого він говорить?

„Тому чоловікови, тому Владиці і природа сприяє."

Небо прегарно виясни лось, сонце сьвітить і своїми невинними лучами так огріло наше тіло, як миловзвучні слова Владики огріли нашу душу!"

О 10-ій год. сосайди уставивши ся в ряди, рушили під проводом Їх Преосвященства, котрі їхали керичем, чвіркою чорних коний, до Церкви.

Початку і кінця походу не мож було зазріти людським оком.

Далеко поза церков вийшли повбирані в білі суконочки повбирані діти і сипали цьвіти, сьпіваючи привітну пісню ,,Витай нам Владико!"

Відправа тревала до 3-ої год. по полудни. Підчас проповіди народ плакав мов дітвора на мило переймаючу і далекосяглу науку Їх Преосьвященьства.

Але знаєте, дорогі братя, що при такім здвизї народа мусять знайти ся і ,,московські цуцики."

Мої парохіяне, вірні і щирі греко католики, хотіли без мосї відомости справити їм добрий ,,пікнік" тільки вони перед часом утікли, боячись о свою спину, полатану московськими рублями.

Оттак пошанували Альденці і околиця того правдиво і невтомимого Героя гр. кат. віри.

о. Омелян Марчак-Баранський.

Віча
в справі М. Січинського.

24.

Дня 11. мая с. р. відбуло ся віче в справі несправедливого засуду М. Січинського в Rochester, N. Y. Збори назначено було на год. 7 вечер. Місцеві Русини та Русинки почали громадно сходити ся до галї при Nassau str. Богато людий спішили туди прямо від роботи, бо не було часу йти домів перебирати ся в чисте платє, а не хотіли спізнити ся на означений час. Явило ся около 250 осіб, які нетерпеливо ожидали отвореня нарад. Нарешті підносить ся п. Тома Польовий і короткою промовою пояснює зібраним предмет і ціль многолюдного зібраня. На внесенє бесідника збори поликують на предсідателя найстаршого віком Русина, п. Івана Шурбота, а сей подякувавши за вибір, попросив на секретарів п. п. Семена Чачуня і Пантелеймона Поляца. Оба секретарі забрали ся сейчас до редаґованя відповідних резолюцій, а тимчасом поодинокі бесідники забирали голос і оповідали історію поневоленя нашого народу аж до часу намісникованя пок. ґр. Потоцького. Посім один з секретарів відчитав протест проти засуду на кару смерти того молодця, що з любови до свого народу убив ворога своєї національности. Предсідатель поспитав, чи присутні порозуміли в чім діло і чи годять ся з сим протестом. Всї зібрані закликали одноголосно: ,,Так! Січинський не повинен смерти. Він не розбійник! він местник за наші кривди! Домагаємо ся, щоб його зовсім увільнено!" Всї вічевики поклали під тим протестом свої назвиска, а місгопредсідатель і секретар Братства св. Йосафата п. п. Теодор Муха і Мих. Мелех витиснули під ним парафіяльну печатку.

Присутні так були одушевлені нарадами, що хотіли вирушити в похід по улицях міста, але що до сього не була відповідна пора, бо 12. година в ночи, то мусїли вдоволити ся лише громогласним відсьпіванєм наших національних гимнів ,,Не пора" і ,,Ще не вмерла Україна".

Протест вислано на руки наших галицьких послів до евентуального ужитку.

Комітет.

25.

В справі поновного засуду на смерть М. Січинського відбули ся заходом Брацтва св. Івана Хрест. довірочні збори українсько-руської громади в Holyoke, Mass. дня 16. мая с. р. Наради розпочав короткою бесідою д. Гр. Янїшевський і покликав на предсідателя д. Мих. Белю, а сей вибрав собі на секретаря д. Гр. Приступи.

Пан пр. Беля виголосив до зібраних довгу і хорошу річ, в якій змалював яркими красками усі кривди наших галицьких братів з боку сусідів Ляхів. Короткий зміст його бесіди такий: Вже буде звиш 500 літ як Ляхи силою пястука накинули нам свою опіку і від того часу знущають ся над нами всїми можливими способами. Напосїли ся стерти з лиця землї наш многострадальний нарід і запанувати над нашою, до недавна ще молоком та медом текучою Україною. Переходячи по черзї наші лихолїтя за панованя Польщі, а відтак під кормигою Австрії, дійшов бесідник до часів необмеженої самовлади гордого ґр. Потоцького, який засївши на стільци австрийського намісника, дав волю жорстоким інстинктам, одідиченим по своїх ославлених предках і гнобив неповинний руський люд до крайности. Коли надужитя підчинених Потоцькому дійшли до кульмінаційної точки; коли нещасних руських селян без найменшої провини стали кувати в кайдани і гонити цїлими милями наче бездушну худобу на ,,суд нечестивих"; коли руськими мужиками почали начиняти галицькі вязниці; коли врешті ,,польські" жандарми почали до людей стріляти та баґнетами колоти, — настала в рядах наших галицьких народолюбців оправдана тревога, що польський намісник-сатрап таки під боком австрийського уряду вимордує що найлїпших синів безталанної Руси. Безахістні Русини стали протестувати проти такої ,,конституції" і висилали численні дупутації до Потоцького, щоб силою своєї власти припинив всї ті нечувані в цивілізаційній державі надужитя і звелїв підвладним собі урядникам придержувати ся австрийських законів, які запоручують кождому свобідному горожанинови рівні і вільні права. Гордий ляцький маґнат сьміяв ся в очи руським відпоручникам і відослав їх до Віденя, але і там не мож було знайти справедливости. Австрийські міністри, хоч бачили вопіючу до неба кривду колишніх ,,Тирольців сходу," не могли зарадити лихови, бо Потоцький мав великі вплив у найяснїйшого пана," який дав свому любимцеви вільну руку в правлїню галицькою ,,Польщею." Коли кровава господарка ляцьких башибожуків не уставала і коли сам Потоцький чванив ся публично, що галицьким Русинам справить Берестечко, себто виріже увесь наш нарід подібно як його сумної памяти предок (також Потоцький) зробив то само з козацьким табором під Берестечком, — стало всїм ясно, що леґальною дорогою не дібємо ся ніякого права. Руські посли в віденськім парляменті перестерігали австрийське правительство, щоб не грало з огнем, бо вони не ручать ані за житє Потоцького, ані за дальші наслідки подібної наруги та доптаня прав поневоленого люду.

В кілька днів по тій острозі упав ляцький ґраф жертвою своєї власної полїтики; револьверова куля палкого руського молодця перетяла нитку житя гордого Ляха, жорстокого гнобителя братнього народу. Тим молодцем, що посьвятив ся за міліони свого улюбленого народу є син руського сьвященика, Мирослав Січинський, якого Ляхи вже пораз другий засудили на шибеницю.

Скінчив п. Беля свою промову, а за ним почали говорити иньші, як: І. Хрипак, Ю. Масич, Ст. Ключка, Чорний, Янїшевський, М. Накрейко, Ст. Затирка, Ол. Дідич і богато других. Найзамітнійша з поміж тих була бесіда д. Янїшевського. Кождий бесідник мав сказати щось нового, кождий малював перед очима присутних якийсь новий образок ,,висшої культури" ляцьких комірників на нашій споконвічній землї. В очах бесідників і слухачів жеврів огонь козацької завзятости і рішучої волї позбути ся за всяку цїну галицьких зайдів, непрошених опікунів народу руського. По салї так і лунали грімкі оклики: ,,Ганьба Потоцькому! Проч з Ляхами! Погорда австрійському урядови, що допускає до такої самоволї над нашим народом! Слава Січинському! Січинський не винен! він герой! Проч з несправедливим засудом!"

На закінченє промовив опять п. предсідатель і піддав під голосованє понизші резолюції, які одноголосно одобрено і однодушно принято:

Ми, українсько - руська громада в Голійок, Масс., члени 52. відділу ,,Р. Н. Союза" в Америці, зібрані на довірочних зборах нашого товариства дня 16. мая 1909 р. подаємо до відомости компетентних кругів отсї резолюції:

1. Протестуємо рішучо против несправедливого засуду на кару смерти М. Січинського за політичне убійство ґр. Потоцького і домагаємо ся цілковитого увільненя його від вини і кари.

2. Висказуємо повну погорду ляцькому судови у Львові, котрий у своїм шовіністичнім засліпленю карає молоде житє смертію за переступленє закона, якого ляцькі судії в приноровленю до руських горожан майже ніколи не придержують ся і самовільно його інтерпретують.

3. Висказуємо наше найвисше признанє М. Січинському за сповненє так великого для нас діла і уважаємо його вірним сином нашої вітчини і справедливим местником численних кривд працюючого люду.

Проч з варварським засудом!

Проч із карою смерти!

Хай жиє свобода та вільні права для всїх жителів австрийської імперії!

Дано в Holyoke, Mass., дня 16. мая 1909.

Михайло Беля,
голова зборів,
Григорий Приступа,
(Печать від.) секретар.

26.

Всенародне віче в Buffalo, N. Y. відбуло ся дня 23 мая с. р. заходами галицьких Українців. Народу зібрала ся велика сила так, що в обширній галї не мож було обернути ся. Побіч наших людий було чимало Поляків.

Віче отворив Гр. Видиш, пояснюючи присутним, ким є для нас особа М. Січинського. Президував зборам Іван Ґура, а секретарем був Віктор Скульський. Про несправедливий засуд львівського суду говорив Гр. Видиш, а про всїлякі кривди галицьких Українців зі сторони польських верховодів виголосив хорошу бесіду Василь Боднарчук. Він представив зібраному народови, хто то був той ґраф Потоцький, які надужитя творили ся над руським людом за його намісникованя і кілько хлопських трупів упало з рук кровожадних жандармів, що були слїпим орудієм в руках Потоцького і його посїпаків. Потім забрав голос тов. Мазурек і, хоч по народности Поляк, запротестував горячо проти несправедливого засуду, виданого його шовіністичними родимцями на М. Січинського, який, відчуваючи кривди робучого люду, мусїв зглядити зі сьвіта лютого тирана, що гнобив працюючі верстви галицьких жителів. ,,Січинський — говорив бесідник-Поляк — руководив ся справедливостію; він за правду і свободу поклав своє молодече житє; якже-ж нам, робітникам не запротестувати против тих, що засудили його на кару смерти!"

Всї присутні прислухували ся уважно цікавій бесїді тов. Поляка, а коли він скінчив, кликнули усї хором: ,,Най жиє Січинський!" По тім оклику почали наші молодці та дівчата сьпівати грімко пісню ,,Не пора!"

На внесенє Гр. Видиша ухвалено резолюцію, в якій поставлено домаганє, щоб Мир. Січинського, борця за права народні випустити на волю, а тимсамим увільнити цілковито від всякої вини і кари. На петицію зібрано яких 300 підписів.

Віче закінчено відсьпіванєм кількох народних пісень, що лунали грімко по вічевій галї.

При тій нагоді ухвалено також заложити читальню, бо просьвіта робучому народови конче потрібна і без неї його все визискуватимуть сильнїйші міра сего. Вибрано зараз читальняний комітет, який має як найшвидше скликати читальняні збори.

Вічевик.

27.

Дня 23 мая відбуло ся віче в Lorain, Ohio в льокалю читальні ,,Просьвіти" при участи Русинів, замешкалих в тій місцевости.

Наради отворив п. Михаїл Ґалянка. Поясниввши ціль віча, запропонував зборам вибрати предсідателя і секретарів. Одноголосно зістали вибрані: на предсідателя п. Мих. Ґалянка, а на секретарів п. Іван Пінцура і Петро Решетар. Перший забрав голос Петро Решетар. В своїй бесїді представив зібраним, хто то є М. Січинський і які обставини спонукали його підняти ся геройського вчинку, щоб пімстити кривди українсько-руського народу в Галичині. Застановившись над щирою любовію молодого академіка до свого бідного, поневоленого народу, дійшов бесідник до льоґічного висновку, що таке горяче серце не могло знести безпримірного гнету та численних надужить ляцької сваволї в конституційній австрійській державі. За часів намісникованя ґр. Андрія Потоцького чаша руського горя почала переливатись через край і нич дивного, що молодий горячий народолюбець вкоротив житє лютого сатрапа. Учинку Січинського не можна в жаден спосіб уважати злочином, бо убити політичного ворога не уважало ся николи гріхом. На се маємо богато примірів так в історії біблійній старого завіта як і в історії всесьвітній всїх часів і народів. Весь цивілізований сьвіт бє чолом перед тими немногими одиницями, що в який небудь спосіб посьвятили своє житє для добра своєї вітчини; сього морального правила не хотіли зрозуміти одні тільки Поляки, які з висоти судейського трибуналу видали смертний присуд на того, що щастє та долю народу поставив висше власного житя. Та польським судіям розходило ся в тім случаю не так може о житє Січинського, як радше о ту іскорку сьвітла, яке через вчинок молодого героя може продерти ся до сердець темних, поневолених мас.

Засуджуючи Січинського, думали польські шовіністи засудити рівночасно і той живий рух серед галицьких Русинів, який спалахнув горячим полумям безпосередно по атентаті. Гадали собі наші непрошені опікуни, що коли засудять убійника ,,najlepszego syna" історичної Польщі, то весь український загал відверне ся з обмерзїнєм від ,,morderсy," а тимчасом перечислили ся сердечні, бо всї Українці відвернули ся з обмерзїнєм, але не від Січинського, тільки від львівських присяжних судіїв тай від всїх польських колтунів, що раді би потягнути на гак або вбити на паль великий 30 - міліоновий народ.

Говорили ще иньші бесідники, а відтак ухвалено одноголосно слїдуючі резолюції:

1. Протестуємо проти кари смерти для Мир. Січинського і жадаємо безпроволочного його увільненя від всякої вини і кари.

Висказуємо глубоку погорду Ляхам, що з безвзглядною злобою напосїлись на житє Січинського і, користуючись своїм впливом в австрійській державі, зуміли перевести засуд по своїй мислї.

3. Взиваємо українських послів, щоби рішучо домагались в імени всього українського народу знесеня судового вироку, засуджуючого М. Січинського на кару смерти.

До сих резолюцій долучено ще відповідний меморіял, заосмотрений підписами усіх вічевиків.

На самім кінци згадав ще предс. Ґалянка і за матір Січинського, яка терпить невиносимий біль та горе з журби про долю рідної дитини.

Щоб тій страждучій матери віддати приналежну честь і пошану, рішено збирати датки на шкільний фонд її імени, а тимсамим поставити живий памятник нашим будучим поколїням.

Петро Решетар, секр. віча.

28.

Дня 30. мая б. р. відбуло ся многолюдне віче в Black-Lacke, Quebeck, Can. З надісланої нам дописи видно, що се віче скликали самі робітники галицько-буковинські Русини. Дебати мусїли бути дуже горячі, бо цїла дописи переповнена такими окликами, як: ,,Пропав гнобитель і мучитель бідного українського народу, ґр.

(Продовженє на 7-ій стор.)

SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
Published every Thursday at
184 Hudson., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
411 Washington Ave.,
ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ,
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,
manager,
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в ре-джістрованім листі, або через ек-спресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order то є картоньку, котру дістанете від почтаря або аґента на ек-спресовім офісі, пішліть нам бо без того ми не годні гроший ді-стати.

Адрес:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби єго адрес змі-нити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Дописи просить ся писати ли-шень на одній стороні картки. Дописи непригожі до друку ни-хто єя, наколи з гори не було ачено, що жадає ся їх зворо-не було залучено марок на зворот.

Порожна бочка гудить.

Читаю пильно кожде чи-сло нашої ,,Свободи" тай любую ся її змістом. Чого там нема! — всячина: і про небо та землю, і про за-остренє приписів еміґра-ційних, і про церкви та школи, і про сухоти і про горячку і про всілякі віча і... богато, дуже богато, а найбільше про руські ба-лі... На кождій стороні ...дає тобі в очи величез-...оголошенє: На баль! ...баль! на баль! ,,Ну, ...в тім дивного?" — спитаєте. Та нич!... Я нич не кажу; я тільки конста-тую, що ми весело заба-вляємо ся, а при тім на-рікаємо засадно на... тяжкі часи.

По причині засуду Сі-...ського вчинив ся між ...ими нашими громада-...и живий народний рух. Скликують ся численні віча і ухвалюють ся ґрімкі про-тести. Хорошо, але... тут власне примінити хочу бі-дому нашу приповідку, яку я поклав на заголовок сво-єї статї.

На деяких вічах бували сотки людий, а зібрано на них на шкільний фонд ім. О. Сїчинської велику ну-лю! Ось тут насуваєть ся на гадку иньша знов при-казка: великих слів велика сила... Гукали наші патрі-оти аж вікна звеніли! Гро-зили і Австрії і Полякам і львівському судови і всім руським „ворогам. Відтак засьпівали наші національ-ні гимни тай пішли спо-кійно — на баль!

Раз патріотизм!

Гей, панове! Купіть собі, будьте ласкаві, зелїзничий тикет тай переїдьте ся до Пітсбурґа. Там навчуть вас любити свою суспіль-ність не пустим словом але ділом. Там на віча в справі Сїчинськово говори-ли може менше, як по иньших місцевостях, але за те зложили на некучу на-родну цїль 200 долярів. Чи чусте, панове? — Двіста долярів або тисячу ко-рон! Де ви найдете дру-гий такий Пітсбурґ в Аме-риці?!..

Я очивидно не дорікаю тим руським громадам, що з нагоди віча зложили на шкільний фонд лише по кільканайцять або по кіль-ка долярів. Що зложили, то зложили, але все таки почували ся до обовязку кинути на жертвенник на-родний свою вдовину леп-ту. Не в тім річ, хто кілько дасть, а в тім, яка скількість людий сягне рукою до своєї калитки!... Громада — великий чоло-вік, а одиниця, хочби на-віть така велика як Пітс-бурґ, Руси не побудує!

Возьмім під розваґу инь-ше діло. Хто з нас не чу-вав про Шевченка? — Всї знаємо, кілько сей мученик натерпів ся за горячу ли-бов до свого народу; всї знаємо, які неоцінені скар-би полишив нам в спадщи-ні той недосяжний мужиць-кий цоет. А що ми зроби-ли, щоб вшанувати память нашого народного кобзаря?

Почитателі Шевченка за-ходять ся саме тепер, щоб з нагоди пятьдесятилїтньої річниці смерти поета (ум. 1861 р.) виставити йому відповідний памятник в зо-лотоверхім Києві, матери руських городів. Комітет, зложений з найвизначній-ших руських одиниць в Галичині, прислав нам тут свою горячу відозву, що була оголошена в 14 ч. ,,Свободи" з дня 15 цвіт-ня с. р. І якже ми взяли собі до серця сей поклик галицьких Українців до У-країнців в Америці?.. Може хто прочитав сї надрукова-ні стрічки, а може й ні... але за те ,,патріотична" американська Русь зложи-ла на памятник Шевченка аж не цїлих 17 долярів!

Ще одна річ. ,,Руське товариство педаґоґічне" у Львові, що удержує кіль-ка шкіл та інститутів і ви-будувало величезну каме-ницю на руську бурсу, пустило ся ,,на жебри" і по нашій новій вітчині. Знов одна горяча відозва в ,,Свободі" і знов один ве-ликий ,,пшик" з боку а-мериканських ,,патріотів".

Та вже доволї сього... Я завдам собі тропіки труду і опублікую при кінці ро-ку всіх тих, що яким не-будь, хочби найменшим датком, причинили ся до народної будови та отерли може не одну гірку слезу ,,меншому братови"... По-бачимо тодї, кого треба буде поставити ,,на пра-во", а кого ,,на ліво"...

Робітник.

Просьба

до всіх патріотичних сердець нашого поневоленого суспільс-тва, як в Сполучених Державах так в Галичині і на Україні.

Отсим даємо до прилюд-ної відомости, що товарис-тво ,,Руський молодечий Клюб Поступовий" в Джер-зи Сіті, Н. Дж. на річнім мітинґу (зборах) дня 3-го липня 1909 постановило за-ложити ,,Публичну бібліо-теку" в Джерзи Сіті, Н. Дж. З отсеї бібліотеки могли би користати не-тільки місцеві Русини, але також і з око-личних міст, змоглиб читаю-чи приходити до більшої самосьвідомости, змоглиб здобувати собі культурну самостійність, змоглиб ста-ти одноцїльним національ-ним орґанізмом на вільній земли Вашинґтона. З огляду на се, що згадане Тов. потребує помочи, щоби хоч в части дійти до витиченої цїли, то є, щоби дати під-ставу русько-українському народови до нового життя, вирвати його з занедбаня під національним взглядом, та запобічи винародовлю-ваню ся, полїонізації і моск-вофільству, а згуртувати всіх під один народний русько український прапор, тому то і звертає ся з у-клінною просьбою до всіх патріотичних сердець на-шого суспільства в пере-важно до Веч. Духовеньства, як також і до всіх українсь-ких Інституцій і видав-ництв, не жаданєм якоїсь грошевої суми, але з прось-бою о всякі зайві книжки, брошури, річники часопи-сий, і т. д. ріжного змісту белєтристика і наукові жур-нали, розправи, поезії і т. п. на якій небудь мові. Приймемо хотяйби і най-менчу жертву з найбільшою вдячністю, а імена усіх добродіїв будуть записані в памятній книзі. Вп. ла-скавим жертводателям непе-ред сердечно дякуємо.

Книжки просимо присы-лати на адресу: Stefan Mi-lanovych, 145. Montgomery str. Jersey City, N. J. U. S. A. По всякі інформації зглядом бібліотеки просить ся уда-вати на адресу: Mychajlo Sydor, 38 Greene str. або Vasyl Sydlar, 106 Morris str. Jersey City, N. J.

Лист із старого краю.

Ви вже певно забули за ,,раба божого" Павла Березу, але я не забув за Вас, дорогі мої Земля-ки! Довідую ся з Вашої ,,Свобо-ди", що Ви скликуєте у себе ма-сові віча, а на тих вічах проте-стуєте горячо і з достоїньством против ляцької самоволї в нашім рідним краю і против подвійного, несправедливо засуду польських шовіністів на М. Сїчинського Якже ми, бідні поневолені Гали-чани, завидуємо Вам тої свободи і волї на землї американській! Ви можете зійти ся публично тай поговорити свобідно про свою біду та горе, про того молодця з хорошим, шляхотним серцем, що убив кровожадного ката не-щасливого народу руского. А у нас, братя, не така конститу-ція... Ми мусимо сидіти ти-хо, зложивши руки, тай ковтати нишком гіркі, пекучі слези, що самі горохом ллють ся. У нас, як хто лише згадає добрим словом за молоденького героя, Сїчин-ського, зараз починають „урядувати" польскі старости і поль-скі судії... Богато молодих або і старших нерозважних людий запроторено в тюрму нібито за похвалюване злочину... Самі По-ляки тягнуть нас за язик, самі безлично провокують, а відтак самі денунціюють і самі сьвід-чать против ненависних „гайда-маків."

Убив Сїчинський одного лотра, Потоцького, — на його місце прийшов другий: Бобжин-ський. Коли сей панок сідав на намісниківський столець, то обі-цяв Русинам розглянути всі на-ші жалоби і припинити ярки на-дужиття всіляких польських ка-ціків. Чи гадаєте, що додержав свого „панського" слова? — Дежби там! Яка біда була, така й є. Почавши від самого наміс-ника, а скінчивши на арештант-ськім ключнику, — всі помяту-ють руським „бидлом;" всі сил-кують ся живцем нас пожерти. І на се нема ніякої ради, бодай так довго, доки наш темний брат не просьвітить ся. А про-свитити ся нашому селянин. не так легко. По сїльських школах учать не руського письма, не руської історії, але „urzędowego języka." А сей „урядовий ен-зик" затуманює нашу руську ді-твору і жене її на бездорожа... У руським селї не почує дитина ні-коли польськ. мови, бо там нема ніяких Поляків, тому не диво, що молодїж учить ся тої чужої бесїди через кілька літ і опускає школу без ніякого знаня: не вміє ні по польськ ні по руськи. Та Полякам ще мало того, що накинули нашим школам чужий язик; їх гризе та обставина, що в тих школах говорять дїти між собою по... руськи. От вони придумали таку махіявельську штучку.

Заложили собі приватну ін-ституцію і назвали її мов на глум „Towarzystwo szkoły ludowej" На ту „людову школу" збирають датки по цїлій Галичині, з чима-ло гроша видерли від самих Ру-синів. Прийде наш чоловік до якого небудь уряду: чи до староства, чи до ради повітової, чи до уряду податкового, чи до якої каси, — зараз лїзе тобі у вічи „польский" урядник в австрий-ській шапці і дере, кілько лиш може. Як не даш відчіпного па-ру „шусток", то назвуть тебе ті „культуртреґери" і драбом і шу-бравцем, і гайдамакою і різуном і всїми иншими „культурними" епитетами... Найгірше дають ся в знаки з тою своєю „школою" руським урядникам; як котрий не хоче дати добровільно назна-ченої квоти, того зараз пересе-лїють всїма можливими спосо-бами; якже натрафлять на чоло-віка характерного і твердої вда-чі, що не подаєть ся Ляхам, того переносять зараз на Мазури і — конець.

Ось таким нахабством зібрали собі наші „культурні" сусїди чи-мало гроша на свою школу. І закладають вони ті свої школи не на Мазурщині (а там най-більше таких шкіл потрібно, бо нарід темний, — майже самі а-нальфабети), але у всхідній Га-личині, найчастїйше у корінно руських селах. Назбирають кіль-ка або кільканайцять штук всї-лякої зволочі, засадять у лавки і — школа готова. Там учать вже всїх предметів (навіть релїгії) в язиці „урядовім". За яких па-ру місяців або за рік переходить така школа на етат краєвий і вже від тепер мусять її оплачува-ти руські громадяни своїм кро-вавим грошем. Таким робом пов-стають по руських селах „людові" польскі школи...

Щоб ратувати руську дітвору перед вшехпольським заливом, оснували наші патріоти свій власний шкільний фонд і назва-ли його іменем Олени Сї-чинської, матери Мирослава. З того фонду закладати-мемо приватні руські школи, особли-во в тих місцевостях, де вже вла-кувала ся нахабна ляшня із сво-єю історичною Польщею і зі своїми „ягайлонськими" ідеями. Наш нарід порозумів наглячу потребу своїх національних шкіл, бо починає складати свою лепту на названий висше шкіль-ний фонд. На горячий поклик наших передовців відозвали ся не тільки галицькі Русини, але навіть заморські наші братя, проживаючі на землї американській. І у Вас, мої сердечні другі, прокинув ся дух народний; і у Вас складають ся численні жер-тви на шкільний фонд ім. Олени Сїчинської. Честь Вам за се, до-рогі Родимці! Нехай Господь не-мінно заплатить Вам сторицею за Ваші щирі серця!

У нас тепер тяжкі часи наста-ли. В одних сторонах не зароди-ло, в других вибив людську мі-зерію великий град, а ще в инь-ших спали обильні дощі тай сполокали усю надію бідного хлібо-роба. До того панують у нас вся-кі пошести і зарази, а густо-ча-сто спалахне пожежа тай косто-дарам лишаєть ся хиба... жебра-ча торба. Погано у нас; дуже погано!

Остаю з братним поздоровленєм
Павло Береза.

Осип Стецкевич

Лист з Бразилії

Itaiopolis 22, юнія 1909.
(Lucena).

Неначе дощ в посушне літо, так рідко і нам тут, в Бразилії, приходить ся подибати з русь-кою часописею. Єслиб не ваша „Свобода", то ми Русини, з на-шої руської часописи не дізна-либисьмо ся нічо. Вийшла — як Вам відомо — і у нас минувшого року руська часопись, але по-жаль ся Боже. Шкода що вона називає ся „Зоря"! Місто, щоби подати просьвіту Русинам в Бразилії, чернить і обкидає бо-лотом своїх священників, ко-трих ту так мало. Читаю в вашій „Свободі", що в Америці рос-туть часописи, мов гриби по до-щи, та прийшло мені на думку: коли то ми, Бразилійські Руси-ни дійдем до того, що наші бра-тя Русини в Америці? Та і поду-мавши добре прийде кождий до того переконаня, що нам брак добрих, енерґічних народних проводирів, нам брак інтелїген-ції.

Тут наш руський нарід може дуже скоро розвинути ся і має перед собою красну будучність. Тут він не потребує чекати заки йому дадуть роботу у фабриці, бо наші Русини в Бразилії май-же всї самі хлібороби. А земля ще даже доходи не згірші.

Не один в старім краю клепав біду, — а тут господарить, та Бо-гу дякує.

Подумавши про ваш Русько Народний Союз — його можна сьмідо назвати покровителем А-мериканьської Руси.

І у нас легко щось хоч в части подібного сотворити ,але знова нема кому тим заняти ся. Єслиб також так Русини взяли ся до спілки, то моглиб і торговлю цї-лого руського народа взяти ці-ликом у свої руки, та по кількох лїтах прийшлиб до красного маєтку. Маєм уже много руських склепів, як по містах, так і по ко-льоніях. Наш нарід в торговлі не лишає ся зовсїм по заду дру-гих, але знов брак провідників.

Ми на кольонії Ірасема, ма-мо красну церков, маємо школу і читальню, в якій є звише 300 книжок, але на встид, і жаль, не-ма у ній ані одної часописи. До-брі суть і історії, знанє даавних часів, але єще ліпше булоб і тре-ба знати як тепер поступають як живуть культурні народи. А як хто живе, то хиба наш Русин до-відає ся тільки з листа з старого краю; про другі краї то нема і мови. Доходить тут і ваша „Сво-бода" — не дуже далеко від ме-не, бо буде з 3 милї, отже я деко-ли ще яке число дістану, то чита-ю його і по кілька разів. Однак то рідкість, бо як кажу, — дале-ко.

Наш Русин сидить на кольо-нії, обрабляє сьвяту земленьку, має хліб, і до хліба, за гроші не так тяжко то і почитав би що аж трясе ся, та нема що. Суть ту польскі газети, аж шось їх є три, чи чотири, але я, як ненавиджу поляка особисто, так і його пись-ма. Сумно се дуже сьвідчить про нас, бо поляків, не буде більше в Бразилії як і Русинів, а вони мають аж з часописи. А Русини не годні спромочи ся ані на од-ну добру. Хто тому винен? — питаю опять. І я, хотяй хлібороб, дописавби часом хоч що. Нехай би про нас сьвіт знав, що ми ще жием в Бразилії. Але де буду пи-сав? Хиба в хатї на стїні!!!

Без устанку, майже що місяця прибувають ту до нас Русини з старого краю на стале мешкан-не. Правда, з початку мусять троха побідувати, але пізнійше не жалують початкового бідова-ня. Видно надоїла їм вже добре біда пі ляцькою кормигою.

От і вже не спостегір ся, що записав цїлий лист до краю. Певно і читати тільки не схочете. Бачте, в Русина уже така вдача, що як йому на серці що тяжить, то радо виговорить ся. Така то вже руська натура...

Остаю з поважанєм
Василь Гевко.

На фонд приватних шкіл імени Олени Сї-чинської.

Оголошено в числі 26 з 8-го с. м.	116.85
Зібрано на вічу в Glassboro, N. J.	$11.50
Зібрано на вічу в West Seneca, N.Y.	1.60
З Woonsocket, Pa.: Зібрано на вічу 2.06, підчас акафі-сту на сю цїль 6.00, Ксеня Верич 25 ц., дрібними складка-ми 1.69, о. Мих. Струминський 5.00 разом	15.00
Зібрано на вічу в Hazleton, Pa.	23.28
Зібрано на вічу в Manchester, N. H.	13.00
Разом	$181.23

На поліпшене харчу Мир. Сїчинському.

(На руки матери Олени Січ.)
Зібрано на вічу в Glassboro, N. J. $11.50

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

Липень.

22	Ч	Панкратия
23	П	†Антонія печ.
24	С	Ольги кн. р.
25	Н	Ілярия, Пр.
26	П	Гаврила Арх.
27	В	Онисима
28	С	Володим. кн. р.

¶ Як доносять деякі тутешні німецькі і польскі часописи цісар мав знести присуд смерти проголошений польским судом над Мирославом Січинським. Вісти сі однак суть не точні і так польскі часописи подають, що Січинський остаточно зістав засуджений на двайцять літ вязниці, німецькі опять, що йому присуджено дожизненну вязницю. Ми нотуючи сі вістки додаємо, що найбільші тутешні англійські часописи, які до тепер про справу Січинського подавали завсігди найскорші і найточнійші вісти, про справу помилуваня не згадують ні словом.

¶ **Правда в очи коле.** 23-те число нашої часописи з 17-го червня с. р. недопустила російська цензура і звернула нам цілу посилку часописий з допиською: „Retour, Refuse par la censure". Російським поліцаям в рясах і без не була видко до шмиги поміщена в оттому числі статя під загол.: „З царославного багна" у якій ми пишучи про голоси російської преси в справі заложеного в Ню Йорку „Росс. православно-христіянского тов. еміграційного" виказали безличну брехню і натягане громадянства в Росії тутешними дописувателями з тої нагоди. При сій нагоді також ми поставили питане Синодови, чому пишучи в російських часописях тутешня правосл. місія уживає англійської назви: „Russian Orthodox Christian" коли ся місія тут в Америці для милена очий усюди офіціяльно називає себе: „Russian Orthodox Catholic Christian Church". За сконстатоване факту, що тутешна царославна місія послугує ся двома іменами, иньшим в Росії а иньшим в Америці ми дістали праводиво-конституційно-руску відповідь: Refuse par la Censure! Виходить з того подвійна наука: 1) що російська царославна церков є лишень чистою царсько-поліційною експозитурою і 2) що „правда в очи коле".

¶ **З під панованя Миколи Кровавого.** Цар Микола і його посіпаки далі купають ся в людській крови. В однім місяці маю с. р. засуджено на смерть 151 осіб. Є се найвисша місячна цифра сього року. Загалом за останніх пять місяців повішено 616 осіб.

¶ **Амнестія для дезертирів.** Тому що при примінюваню амнестийного розпорядженя з 1907 р. все виринають ріжні сумніви, як деякі його постанови розуміти, оголошено такі урядові пояснення свого розпорядженя: 1) Компетуючому о амнестію, котрий не ставив ся до війська перед 2. грудня 1907, будуть даровані слідство, кара і сполучене з тим продовжене обовязку військової служби, коли добровільно зголосить ся сам найдальше до дня 1. грудня 1909 р. у дотичної повітової власти політичної своєї громади приналежности, аби виповнити обовязок військової служби. Вертаючі еміґранти, котрі будуть асентировані перед виходом з III. кл. віку, підлягають нормальному обовязкови служби. Колиж поворот з еміґрації або бранка наступить по їх виході з III кл., тоді мають вони обовязок служби до 31. грудня того року, в котрім кінчать 33-ий рік житя. В тім часі мають вони відбути занедбану презенційну службу і вправи, припадаючі на решту часу служби. Так приміром, коли 26-літний дезертир просить о признане йому амнестії, має особисто зголосити ся у згаданої власти, ставити ся до бранки і в разі признаня здібним відбути лише обовязуючу презенційну службу (чи там придбати військове образоване як доповняючий резервіст) а потім відбути військові вправи, які припадають для него. Колиж дезертир скінчив уже 33 роки і просить о признане йому амнестії, тоді відпадає обовязок ставити ся до бранки, однак мусить зголосити ся особисто у політичної власти громади своєї приналежности найдальше до 1. грудня 1909 р. Всім тим, котрі не послухали військового покликаня перед днем 2. грудня 1907 р., а тепер зголосять ся добровільно, слідство і кари будуть даровані. Зачисленим до амнестії особам треба час дезерції почислити до служби, а занедбану службу презенційну і 8-тижневе військове образоване мають відбути додатково; зате занедбані вправи не треба додатково доповняти. Пр. хтось переслідуваний карним судом за непослухане покликаня, хто був в 1900 р. асентирований і приділений до полку, має найдальше до 1. грудня с. р. зголосити ся особисто і відбути додатково презенційну службу в обсязі свого загального обовязку військової служби, в тім випадку до 31. грудня 1912. Асентированний і зачислений до ряду в 1903 р., коли зголосить ся в приписанім речинци і буде признаний, здібним до війська, має відбути презенційну службу і припадаючі для нього вправи в рамах загального обовязку своєї служби т. зн. до 31. грудня 1915. Якби того рода дезертир був асентированний в 1896 р. або ще давнійше, треба його в разі амнестії увільнити з війська. 3). Дезертир, котрий утік з війська підчас презенційної служби, не має права до амнестії. Дарованє слідства або кари такому дезертирови може наступити лише в дорозі цісарської ласки, о скілько ходить о першу дезерцію і були обставини, які можна узгляднити. В тім випадку міністерство війни має право ставити внесене о помилуванє на просьбу сторін або властий.

¶ Якось то послідними часами усяким коронованим „з божої ласки" пішло наче з петрового дня. Народ якось починає до них тратити дотеперішну пошану, та починає гонити усяких королів та царів на чотири вітри. Єще не охолонув сьвіт з враженя, яке зробило на нього прогнанє і замкненє в тюрмі турецького падишаха коли опять обігла цілу землю вістка, що і перський шах, король королів, як звучить його офіціяльна назва, накивав пятами. Як звісно дотеперішний шах зараз по смерти свойого батька зніс надану ним конституцію і привернув самодержавє. Се викликало між народом велике обуренє. Тоді шах казав з гармат бомбардувати парлямент у своїй столици. В відповідь на се вибухнула отверта революція. Борба приклонників конституції з самодержавним шахом тревала довший час і вела ся з ріжним щастєм: раз одні, то знова другі були горою. Загроженому товаришови — катови післав цар Николай II. козаків в поміч. Здало ся туй-туй свобідна думка і жажда волі здавить ся спільними силами: царською нагайкою і кінджалом шаха. Тимчасом оба кати перецінили сили народу, доведеного до крайної розпуки. В виду небезпеки усе перське сьвященство стануло по стороні народа і проголосило сьвяту війну проти шаха. Приклонники конституції рушили на столицю. Пару миль перед брамами столиці заступили їм дорогу козаки, однак зістали розбиті. Революціонери заняли столицю а шах втік до свого друга — в російський конзулят. Народ одноголосно проголосив шаха зрадником і ворогом вітчини, узнав його негідним престола, детронізував його а на його місце посадив на престолі його сина, кільканайцятьлітну дитину. Російські війська, які вислано „усмирювать" не дійшовши до столиці стали кільканайцять миль перед нею і тепер, як доносять телеґрами з 20-го цар старає ся виторгувати від перського народа як найбільше гроша, щоб детронізований кат, гідний ученик Николая II. міг поїхати за границю і „відповідно свому станови" жити.

— Еміґраційний комісар на Еліс Айленд, W. Williams удостоїв ся в урядових кругах столиці краю, в Вашинґтоні повного і цілковитого узнаня свойого дотеперішного поступованя з еміґрантами. В сей спосіб держава ясно заявила, що не потребує більше еміґрантів та похвалює безпощадне їх депортованє.

— Щедрий запис. Як доносить „Діло" дня 4-го с. м. помер властитель дібр, Михайло Малецький. Покійник не посідаючи ніякої близшої родини записав увесь свій маєток, 400 морґів поля положеного в Угерцях, повіт Рудки а вартуючого около 200.000 корон товариству „Просьвіта" у Львові.

— Дитина пожерта свинею. В Слобідці давидівській коло Чорткова в Галичині родина господаря Михайла Стрипка удала ся в поле на роботу а дома лишила ся 8-місячна дитина зі старшим сином. Хлопець не пильнував дитини, але побіг бавити ся з иншими дітьми. Тимчасом до хати прийшла свиня і загризла дитину, вигризши їй обі руки і майже половину кадовба. Родичів потягнено до відповідальности за те, що лишили дитину без належитої опіки.

— Українська громада в Бельґії утворила ся в місті Лєоден. Громада має: 1) гуртувати тих Русинів-Українців, що приїздять до Бельґії, без ріжниці переконань, улекшувати й плекати особисті й товариські зносини; 2) виховувати Українців на ґрунті їх питомої культури; 3) уділювати моральну, розумову й матеріяльну запомогу українським виселенцям; 4) удержувати каси взаїмної помочи; 5) подавати відомости Українцям на цілім сьвіті про умови принятя до висших бельґійських шкіл і зміст науки в них і з зрештою; 6) обзнайомлювати чужинців з Україною. Громада має власну бібліотеку й читальню імени Мирослава Січинського.

— В Stapleton, L. I. основано читальню з кінцем червня с. р. в присутности о. Н. Підгорецкого. з New York-у. Вписало ся 18 членів, зібрано $12.50 на бібльотеку. Вибрано слідуючий уряд:

М. Вишневецкий предс., Ф. Совтан, заст., І. Грецик кас., А. Вонсович заст., Вас. Лазар секр., Дм. Вовк заст. Вступне платить ся 25 ц., а 20 ц. місячно.

— Фабрика шкла Ріхтера і Спілки виробляє рік річно міліон бутельок, які наповняє чудотворним „Котвичним Пайн Експелером", незрівнаним средством на ревматизм. Сї бутельки розсилає ся по цілому сьвіті. Усї дальші обяснення суть цілком лишні. Ціна фляшки 25 і 50 цнт.

Подає ся до відома усім інтересованим, що моя приватна адреса звучить тепер:

Rev. P. Poniatyszyn
Box 112 Elizabeth, N. J.

Адреса як редактора „Душпастиря" лишає ся як до тепер.

ОГОЛОШЕНЄ.

Сим подаємо до загальної відомости членам бр. св. О. Николая і відділу 4-го Р. Н. Союза в Jersey City, що місячний мітинґ котрий мав відбути ся дня 11 юлія, відбуде ся допера дня 25 юлія, в неділю точно о 3 год. по пол. в церковній гали св. Ап. П. і П. на розі Greene і Sussex улиці. Всї члени обовязані явити ся в означенім часі під карою 25 цнт.

За уряд братства:

Д. Голод, предс.
Гр. Підлипчак секр.
Н. Пукчик, кас

СОЮЗ СЕ ЄСТЬ ОДИНОКА РУСКА ОРГАНІЗАЦІЯ!

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Іх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут Кульчицький,
..Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Андр. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґин, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 816 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Союза знаходить ся під числом
123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Руский Народний Союз" — Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" 200.00 дол.

Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг або рук $1000.00.

б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money order-ах або чеках вписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний Секрета опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський.
Голов. Секретар.

Ч. 994 КВІТ $900.00
на девятьсот долярів, котрі п. Маргарета Кубан, отримала як посмертну запомогу по мужу Якові з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Franklin Fur. N. J. 15 July 1909.
Маргарета Кубан.

Сьвідки:
Василь Василишин,
Мартин Сабів

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 71.
Мих Олійник предс.,
Вас. Василишин.

Ч. 999. КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Іван Костюк отримав як посмертну запомогу по жені Катерині з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Ню Йорк, Н. Й. 15-го черв. 1909
Іван Костюк

Сьвідки:
Ф. Дашкевич,
І. Білобрам.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 117.
Петро Ярема предс.,
Ант. Цурковський секр.

Ч. 991 КВІТ $162.00
на стошістьдесять два долярів, котрі п. Катерина Бурдуляк отримала як посмертну запомогу по браті Григорию з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Allentown, Pa. July 14, 1909
Катерина Бурдуляк.

Сьвідки:
Павло Лозинський,
Григорий Граничка.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 147.
Іван Дешевский предс.,
Юрий Луців секр.

Ч. 992. КВІТ $138.00
на стотридцять вісім долярів, котрі п. Лука Хемій місцев. касієр отримав як похор. кошта з посмертної запомоги по Григорию Бурдуляк з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Allentown, Pa. July 14, 1909
Лука Хемій.

Сьвідки:
Павло Лозинський,
Григорий Граничка.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 147.
Іван Дешевский предс.,
Юрий Луців секр.

Ч. 995. КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Василь Василишин отримав як похор. кошта з посмертної запомоги по Якові Кубан з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Franklin Fur. N. J. July 13 1909
Василь Василишин.

Сьвідки:
Йос. Квін,
Мартин Сабіл.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 71.
Мих. Олійник предс.,
Вас. Василишин секр.

Ч. 997 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Іван Радко отримав як посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Shamokin, Pa. July 10 1909.
Радко Іван.

Сьвідки:
Теод. Челак,
А. Шаршонь.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 1.
Мат. Олесневич предс.,
С. Хорощак секр.

Ч. 1017 КВІТ $431.78
на чотириста трийцять оден долярів 78 центів, котрі цісарсько-корол. Австро Угорський Конзулят в Philad., Pa. отримав як запомогу по Юрку Мясник з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Philadelphia, Pa. 14 July 1909.
Theodorowicz, Austr. Consul.

Сьвідки:
D. Karl Winter,
Adalbert Ajer.

№ 11222.
Philadelphia, Pa. July 14-th 1909

Dear Sir:—

I have the honor to acknowledge receipt of your favor of yesterday, also of your check per $431.78, as the balance due to the late Jurko Masnyk's minor children.

I enclose separate receipt for the above amount, which I shall not fail to have transmitted to whom it is rightly due.

Believe me, dear Sir,
Very truly yours,
Theodorowicz,
Austro-Hungarian Consul.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

BROOKLYN, N. Y. Товариство „Днїстер", від. 220 Р. Н. Союза подає до відомости, що буде принимати членів без вступного через два місяці: Липень і Серпень. Мітинґи відбувають ся кождої другої пятниці по першім в гали на 192 Ґрін стр. Бруклин. Слідуючий мітинґ припадає в пятницю 9-го липня точно о годині 8-ій вечером.

П. Фортуна прд.,
Ів. Ханачівский кас.
Ів. Зазуляк секр.

HAZLETON, PA. бр. сьв. Григорія від. 232. подає до відомости, що мітинґ відбуде ся в другу неділю по пятнайцятім. Неявивший ся член заплатить 50 центів а урядник 1 дол. кари. Член не заплативший своїх залеглостий буде суспендований або виключений.

Елек Гордійчук секр.

ELMIRA HEIGHTS, N. Y. бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 8. повідомляє своїх членів, що дня 25-го липня с. р. відбуде ся річний мітинґ Початок о 12-ій г. по полудни. Справоздане касове за 3 місяці і инші важні справи. Член зпізнивший ся підлягає карі 25 цн., неявивший ся на мітинґу 50 карі, а урядник 1 дол. Невирівнавший свої довги за шапки, відзнаки, місячне до бр. і Союза і другі залеглости підпадає карі після статутів.

Кузма Мовчан прд.
Василь Федчик кас.,
Іван Тарбай секр.

SHEFFIELD, PA. відд. Р. Н. Союза ч. 156 взиває всіх тих членів, що не поплатили своїх належитостий минувшого мітинґу, аби се зробили до 25-го с. м. бо в противнім разі зістануть виключені.

.. Диняк пр.,
Ів. Добряниця скр.

CANNONSBURG, PA. повідомляю членів бр. сьв. Арх. Михаїла відд. 84, що відбуде ся мітинґ дня Авґ. 15 с. р. в Miners Hall з слідуючим денним порядком:

1 Принимане нових членів без вступного, 2. Справоздане касове, 3. Полагоджене членських справ, 4. Вибір нового уряду, 5. Принимане розмету, 6. Замкнене мітинґу.

Ів. Федан, предс.

E. HAMMOND, IND. від. Р. Н. С. ч. 226 подає до відомости своїм членам, щоби свої довги найдальше до 14 днів виплатили, бо в противнім разі будуть виключені з братства. Кождий член має приходити на мітинґи, бо коли не явить ся без важної причини, підпадає карі 25 цт.

А. Салей пр.,
В. Сємаш секр.

ALLENTOWN, PA. бр. сьв. Арх. Мих. від. 147 подає до відомости що на піврічнім мітинґу вибрано слідуючий уряд: Ів. Дешевский пр., Юр. Луців скр., Л. Хемій кас. Мітинґи будуть відбувати ся на гали Мих. Палашина на Filgman st. Повідомляє ся що всі члени мають явити ся кождого мітинґу. Котрий член не буде на однім мітинґу а на другий не зголосить ся — сейчас по другім мітинґу зістане вичеркнений. Мітинґи починають ся о 2-ій годині по полудни.

І. Дешевский пр.,
Ю. Луців скр.,
Л. Хемій кас.

SCRANTON, PA. бр. Пр. Діви Марії від. 123 взиває всіх членів, шоби кождий — з винятком тих, котрі на двох остатних мітинґах зміняли адреси — подав в як найкоротшім часі свою точну адресу. Можна подати або карткою або устно кождого вівтірка і четверга від год. 6—7 в гали де відбувають ся мітинґи.

Дальше взивас ся членів до звернення більшої уваги на § 2 братських статутів, як і взагалі вимагає ся стислійшого придержування ся статутів.

Кождий член братства на мітинґу, котрий відбудесь в серпню, має виказати ся, чи і до котрої парохії належить, та чи єсть справді парафіянином чи лишень сам себе зачисляє. Кождий має постаратись о книжочку колекторську — котра послужить за потвердженє.

Дальше звертаєсь увагу членів на приреченє, котре складали при вступі до братства і Р. Н. С. — наколиж много членів на него забуває та лучить ся з ворогами так братства як і Союза, нашої церкви і народу.

Взиває ся рівнож слідуючих членів, щоби найдальше до 24-го явились у секретаря, котрого будь дня в гали мітинґовій о год. 7-ій вечер — а именно:

Василь Ґруцеляк, Іван Висоцкий, Евстахій Скакун, Іван Менюк, Мих. Добровольский.

Петро Кирилюк секр.
Гр. Мрикало секр.

NORTHAMPTON, PA. бр. Усп. Пресв. Богор. від. 33 Р. Н. Союза буде принимати нових членів без вступного від 16 до 25 літ, а від 25 до 40 за половину вступного через два місяці то є вересень і жовтень. Рівнож взиває ся всіх членів шоби вирівнали свої місячні вкладки. Невиплавший своїх вкладок не буде мав голосу на річнім мітинґу.

Теод. Федько пр.,
Мих. Чепеляк кас.,
Тарас Кокоцкий скр.

JERSEY CITY, N. J. Товариство: „Руський Молод. Клюб Поступовий", від. 70 подає до відомости всім інтересованим, що річний мітинґ відбув ся дня 3-го Липня 1909 на котрім вибрано уряд як слідує:

Стеф. Милянович пр., Конст. Кирчов з. пр., Антін Онисик ср., Андрей Дишель з. скр., Михаїл Кухта кас., Дмитро Дишель, з. кас.; Алекс. Коцюба і Еміль Ядловский хорунжі; Тео. Струж і Андрей Кохан заст. хорун.; С. Кицций, Василь Степан, Михаїл Милянович і Дмиро Онисик надз. хорих: Діонізий Голод, Теодозий Лабовский і Василь Седляр контр. комісія; Олекса Кухар і Павло Паньків дверн.; Теодозий Пацала орґан.; Мих. Сидор ст. капіт.; Стеф. Крицкий офіц.

— Всі листи і всякі справи відносячі ся до Товариства просить ся присилати на адресу:

Anthony Onysyk,
68 Morris Str.,
Jersey City, N. J.
Антін Онисик секр.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює бр. сьв. І. Крест. від. 62 Р. Н. Союза в Монесен, Па дня 24-го липня в німецкій гали на 2-ій стріті. Початок балю о 2-ій год. по полудни. Вступ для мущин зі жоною 50 цн. для женщин 25 цнт. Дохід призначений по половині до бр. каси і на церков руску гр. кат. в Монесен. Усіх чесних Русинів з Монесен і околиці, як з Донора, Вебстер, Чалерой, Бальвані, Прайзвіль і Арнольд-Сіті запрошує ся сердечно. Музика знаменита а перекуска первоядна бо за добру забаву услугу і забаву ручить
25-28 Комітет балевий.

!!! PITTSBURG !!!
БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ!

Бр. сьв. От. Николая від. 53 Р. Н. С. устроює дня 6. September на Labor Day. Початок Балю о г. 3½ по полудни. Музика найзнаменишна та і буде чим сили покріпити. Маємо честь запросити всіх Русинів, дівчата і хлопців. Сподіємось, що не отмовите нам і прибудете.

За лад ручить уряд брацкий
Н. Войтович предс.,
Алекс. Витяш секр.,
Теодор Ґут касієр.

Перший Великий Баль
і
представлене

устроюють члени читальні „Просьвіти" в Ambridge, Pa. дня 24. липня 1909 в гали Криптофиковій на 1-ій улиці. Початок точно о год. 3-ій по полудни. Вступ для мущини з жоною 50 цнт., для женщин 25 цнт. Дохід призначений по половині до Чит. „Просьвіта" і на руську греко-кат. церков в Ambridge, Pa. О 9-ій годині вечером представленє. Усіх чесних Русинів і Русинок з Ambridge, Pa. і околиці запрошує ся сердечно. Музика знаменита. За добру забаву і услугу ручить

Комітет балевий.

Оголошене.

Гр.-кат. церков в Butler, Pa., потребує сейчас дякоучителя. Кандидат мусить бути тверезий, моральний, мусить бути іспитований, голос тенровий, добре розумінє нот, щоби провадив хоральний сьпів та провадив руську школу.

Хто викажесь жаданими условями, получить посаду. Платня місячна $40, і доходи.

Зголоситись до:
ІВАН БУНҐА,
Box 6, Butler, Pa.

ОСТОРОГА.

Донесено нам, що якась зволоч ходить і дурить людей виставляючи себе колекторами, що мають право колектувати на гр. кат. церков в Auburn, N. Y. В сій місцевости єсть тільки одна парохія і церков і ми не висилали ніяких колекторів. Єслиб однак такі прийшли де на плейз, проженїть їх, або даїте замкнути до вязниці. Се видно якийсь нероба пустив ся на легкий хліб і баламутить робучий нарід. Він сам колектує, то тілько для себе, а не для нашої парафії.

Ruthenian Gr. Cath. Church of St. Peter & Paul.

Підписи.

Віча
в справі Січинського.

(Продовжене зі стор. 3-ої).

Потоцький; най так само пропаде і той суд несправедливий, що засудив на смерть нашого славного героя, Мир. Січинського!" Най жиє М. Січинський, местник робучого люду і най ширить ся його память в всіх предїлах земних!" З цїлої дописи, хоч писав її простий, невчений чоловік, віє горячою любовію до особи Січинського, а великою ненавистію до „проклятих" Ляхів катів". Говорить ся там, що окаянник" і „поганець" Потоцький переступав заєдно пяту заповідь Божу, а через те сам Господь Бог змилосердив ся над бідним народом руським і післав ізбавителя, щоб пімстив кривду людську та вибавив невинний люд із таких вражих рук і такої поганої совісти. Як наболїла душа нашого бідного, звичайно дуже смирного робітника, коли з його уст виходять такі горячі слова протесту! Цікаво, що сказали-б наші „najserdeczniejsi", колиб так довідали ся, що наш простий нарід уважає Січинського післанцем самого Бога! Ой так! довго наш нарід уміє терпіти, але коли урветь ся його терпеливість, тоді він окружить того, що боров ся за його долю, авреолею сьвятости і не убоїть ся суду цїлого сьвіта! Нехай же ликують до якогось часу польські „культуртреґери", але нехай не забувають, що гнїв поневоленого народу змете їх з лиця землї і пімстить ся страшно за всї вікові кривди і безпримірні насильства!

Під дописію поміщено 270 підписів, а автор дописи, Тод. Грималюк просить в імени всїх підписаних, щоб сей протест віддослано до австрійського парляменту на руки наших послів.

29

Руські еміґранти з австрийської України, замешкалі в New Haven, Conn. уладили віче в день 30-го мая, що відбулось в Music Hall при 120 Court Str. Наради розпочали ся о год. 4 по полудни, а отворив їх п. А. Маланчук, пояснивши цїль віча і покликавши на предсїдателя п. М. Довгого, а на секретарів пп. М. Нанасія і Я. Кубішиного. Першу промову мав п. М. Пелех з Дербі Конн. Наводив кривди українського народа під зелїзною опікою ляшнї і вичислив всї убійства руських селян за „панованя" ґр. Потоцького. По думці бесїдника за всї ті безправства був відвічальний сам Потоцький, що був тоді галицьким намісником. За те стрінула його заслужена кара з рук М. Січинського, що вийшов з рядів мученого народа і посьвятив ся за сей свій нарід. Потім говорив п. Мих. Мельник, теж з Дербі, Конн. Сей доказував, що Русини під зглядом культури стоять о много висше від Поляків, котрі держать ся при власти коштом поневолених націй. Русини ніколи не були гнобителями і все бороли ся за рівні права для всїх людий, а Поляки від найдавнїйших часів обходили ся з робучим людом наче з худобою. На доказ своїх слів навів бесїдник самоволю польської шляхти над руським і польським мужиком з часів панщини. Довшу бесїду виголосив п. А. Маланчук, а в тій бесїдї доторкнув ся всїх наших недостач, які не позволяють нам станути на рівнї з иньшими цивілїзованими народами. Наперед говорив за просьвіту, яку треба уважати за найдорожший скарб в сьвіті, бо з байдужного та непросьвіченого чоловіка не може бути для даної суспільности ніякого хісна. Дальше жалував ся бесїдник на галицького митрополита, який в своїй проповіди в церкві сьв. Юра у Велику пятницю взивав руський нарід, щоб стояв здалека від местника кривд робучого люду і його випер ся. Говорив богато про теперішну опіку австрійського уряду над галицькими Русинами, котрі пролили вже чимало крови в боротьбі за „дїдунця" І... Як тільки Сербія почала зброїти ся проти „покровительки" Австрії, зараз вислано руських жовнїрів на загрожену границю, але як руські посли допоминають ся від ряду лїт запоручених основними законами прав для руського народу, то „дїдунцеві" міністри відсилають їх до галицького сойму, де засїдають і радять чорну раду такі „приятелї" „ruskiego ludku" як пок. ґр. Потоцький... На кінцї своєї промови візвав бесїдник всїх присутних, а осібно зібрані на вічу руські дївиці, щоб гуртувались під спільний прапор і неутомимою працею та просьвітою добували лучшу долю самим собі і грядучим поколїням.

Промову п. Маланчука нагородили вічевики, в числї понад 150 душ, гучними оплесками і зараз таки постановили заложити читальню ім. М. Січинського. Нарід горячо протестував проти тих всїх, що не дбають як слїд про осьвіту нашого простолюдя і позволяють йому рости та животїти в темнотї і невіжестві.

Слїдуючий бесїдник, п. Т. Рудий з Ансонії, Конн. заохочував зібраних до добровільних датків на шкільний фонд ім. Олени Січинської. Зібрано 21 дол. і віддослано сю квоту до галицької „Просьвіти" з просьбою доручити сї гроші на призначену цїль.

Предсїдатель, п. М. Довгий подякував сердечно всїм бесїдникам і всїм вічевикам за їх труд і попросив присутних, щоб підписували протест, який має ся вислати на відповідну адресу. Резолюції. ухвалені ще перед кінцем засїданя, суть слїдуючі:

1. Протестуємо против безсоромного поневоленя економічного і просьвітного нашого народу Поляками і австрійським урядом, під охороною котрого польські верховоди намагають ся стерти нас з лиця землї.

2. Солїдаризуємо ся з учинком М. Січинського, який, маючи чутку і благородну душу, не міг дивити ся байдужно на кривди свого народу і приневолений був хопити ся послїдного способу оборони поневоленого люду — убійства, пересьвідчивши ся перед тим, що законною дорогою не мож добити ся справедливости.

3. Уважаємо Мир. Січинського чоловіком високо культурним, котрий убив Потоцького не для личної користи чи пімсти, але вчинив се з безмірної любови для свого народу; задля того домагаємо ся цїлковитого його увільненя.

4. Виказуємо глубоку погорду тій польській пресї і тим верствам польської суспільности, що помимо ясних доказів високої посьвяти М. Січинського. не узнали в нїм мученика і местника українського народу і накинули ся на него як на простого розбишаку.

На закінчене сього замінного віча відсьпівано під проводом п. Василя Кривого отсї руські пісні: „Ще не вмерла Україна", „Не пора", „Який то вітер" і „Соколи." Одушевлені вічевики опускали поволи салю з кріпкою надією на лїпшу будучність.

Комітет.

(Печать Бр. сьв. Арх. Михаїла в New Haven, Conn.)

30.

Дня 30. мая о год. 8. вечер відбуло ся віче в Olyphant, Pa. в салї шкільній. Місцевий душпастир, о. Гривнак отворив збори відповідною промовою, а відтак покликав на предсїдателя п. Демка Хомина, а на секретаря п. Мирона Корикору. Перший промовляв п. Онуфрій Собчук, який піднесеним голосом взивав присутних, щоб стрепенули ся враз з усїми Русинами до нового житя і пізнали вже раз, хто вони є і до чого сотворені. В дальшій своїй бесїдї піддав під осуд зібраних геройський вчинок М. Січинського і поспитав чи вічевики годять ся з вироком львівського суду. Всї одноголосно запротестували проти несправедливого засуду польських судіїв присяжних і домагали ся рішучо увільненя Січинського від вини і кари. — Хорошу бесїду виголосив о. Гривнак, наводячи слухачам страшні муки нашого народу від часів панщини аж по нинїшний день. Дальше витолкував народови докладно, хто то є Мир. Січинський і які обставини спонукали сього смирного молодця до кровавої розправи з тяжким ворогом руського народу. — Дальший бесїдник, п. Максим Хомин мотивував ухвалений протест і взивав всїх присутних до підписуваня тогож протесту. — П. Федь Муха клав в своїй промові велику вагу на ширенє просьвіти серед нашого народу та заохочував місцевих Русинів до більшої єдности і до частїйших сходин в недїлї. — На закінчене звернув єще п. О. Собчук увагу зібраних на шкільний фонд ім. Олени Січинської і попросив о скромні, добровільні датки на сю преважну цїль.

Жертвували слїдуючі П. Т. добродії: Юрій Хиляк 2 доляри; по 1 долярови: о. Гривнак, Іван Савчак, Семен Митренко; по 50 центів: Іван Кохан, Максим Хомин, Олекса Хомин, Стефан Кисїльовський, Іван Пащук, Федь Муха, Михайло Турок; по 25 цент.: Демко Хомин, Стефан Смарж, Семен Петрочко, Дмитро Руцкий, Мих. Клим, Методій Кисїльовський, Гриць Іваник, Мих. Іваник, Анд. Тарас, Мих. Думний, Анд. Френчко, Петро Химка, Олекса Прокіпчак, Федь Бадирко, Андр. Срінка; Іван Левкович 20 ц., Мих. Бер 15 ц.; по 10 цент.: Ів. Панихівський, В. Середич, В. Сайкевич, І. Коцан, С. Клапач, О. Пристай, С. Фек, О. Клапач, М. Риджінеж, С. Семфер, Ю. Москва, П. Авґустинський, В. Тхорик, П. Несторяк, Д. Бобяк, В. Солєцький; по 5 цент.: В. Максимович, Й. Косач, М. Вовк, Г. Крупа. — Разом $14.30.

Мирон Корикора,
секр. віча.

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи“:

	цнт.
Амерака	15
Ангел та пустельник і т. і.	15
Борба кляс і чому робітники організують ся	15
В Старім і Новім краю	15
Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7.	15
Дещо з історії православної місії в Америці	10
Дещо про звірята	30
Дві левади і т. п. С. 5	15
Дорога любови, то Божа дорога, С. 6	15
Еміґрант	15
Жовнір	10
Журавлї	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питанє	15
Зуб за зуб	10
Історія Руси з образками	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Многострадальний народ, огляд історії українського народу	20
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	$2
Образки і загадки	10
Оповіданя	15
Про відступників від рос. православія	10
Про нутро землї	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Псалтир	$1
Розмова Поляка з Русином	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповіданя	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Убия в Америці	20
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землї, з образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-англійский тлумач	60
Польско-англійский тлумач	60

Молитвенники в красній оправі.	
Бог Надежда моя	2.50
Хліб Душі	2.50
Druh Duszi	1.50
Druh Duszi (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30

Також можна дістати:

Книжочки колекторскі церковні	10
Книжочки Братскі	10
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Поминик померших душ	10

Пишіть на адресу:

Swoboda,
184 Hudson St., New York.

РУСИНИ! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. Н. СОЮЗА. СОЮЗ ПЛАТИТЬ 1000 ДОЛ. ПОСМЕРТНОГО.

Накладом „СВОБОДИ“ вийшли

Папері листові

окрашені гарними вінєтами і портретами наших руских ґеніїв — Продає друкарня „Свободи“ по цїнї 50 цнт. за 25 штук. Адрес:
„SWOBODA“
184 Hudson Str. New York, N. Y.
